

УДК 378.091.2:379.8](438)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-3-41>

Олена ЧУБУКІНА,

orcid.org/0000-0002-2700-8796

*аспірантки кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
(Харків, Україна) Chubukina.elena.nikolaevna@gmail.com*

НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ДОЗВІЛЄВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ У КРАКОВІ

Педагогічні заклади вищої освіти готують фахівців, які опановують незалежно від профілю підготовки педагогічними дисциплінами, знаннями психології, соціології, фізіології, валеології, певної наукової галузі. Тому саме такі навчальні заклади покликані відіграти найважливішу роль у вирішенні проблем гуманізації освіти (культури, науки, суспільного прогресу) у контексті сучасного життя студентської молоді та суспільства в цілому. В педагогічних ЗВО для майбутніх учителів створюються умови, спрямовані на розкриття та розвиток здібностей, їх позитивної самореалізації та самовдосконалення, в основі чого лежить визначення цілей, змісту, організації та засобів наукової та творчої діяльності, а також характер взаємодії з оточуючим середовищем. Студентам пропонуються останні досягнення в гуманітарних науках, а також у соціальних, освітніх, природничих, технічних та мистецьких дослідженнях.

На основі аналізу дослідження літератури доведено актуальність обраної теми статті та узагальнено досвід діяльності дозвілєвих організацій педагогічного університету імені Комісії національної освіти у Кракові. Докладно охарактеризовано основні напрями діяльності клубної роботи, а саме: студентське самоврядування, основним принципом якого є всебічна підтримка та активація студентської молоді; незалежна асоціація студентів університету, де відбувається організація громадського та культурного життя здобувачів вищої освіти; наукові гуртки, робота яких спрямована на розвиток, підтримку, стимулювання та розширення наукового потенціалу студентів; академічна спортивна асоціація педагогічного університету з різноманітним секцій, яка об'єднує любителів спорту; інноваційні проекти та творчо-мистецькі колективи. Визначено зміст і форми позанавчальних студентських об'єднань. Особливу увагу звернено на організаційні питання, планування дозвілєвої діяльності польських студентів педагогічного навчального закладу. Зроблено висновки, що приналежність майбутнього вчителя до будь-якого студентського об'єднання дозволяє розширити знання, отримані під час навчання, здобути новий досвід, підвищити якості лідерства, набути професійних компетенцій, що сприяють становленню як конкурентоспроможного фахівця і як гармонійної особистості.

Ключові слова: студентське дозвілля, наукові гуртки, клуби за інтересами, волонтерство.

Olena CHUBUKINA,

orcid.org/0000-0002-2700-8796

*Postgraduate Student at the Department of Educational Studies and Innovative Pedagogy
H.S Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
(Kharkiv, Ukraine) Chubukina.elena.nikolaevna@gmail.com*

DIRECTIONS OF ACTIVITIES OF LEISURE ORGANIZATIONS OF COMMISSION OF NATIONAL EDUCATION PEDAGOGICAL UNIVERSITY IN KRAKOW

Pedagogical institutions of higher education prepare specialists who, regardless of the training profile, master pedagogical disciplines, knowledge of psychology, sociology, physiology, valeology, a certain scientific field. Therefore, it is precisely such educational institutions that are called to play the most important role in solving the problems of humanizing education (culture, science, social progress) in the context of the modern life of student youth and society as a whole. Pedagogical higher education institutions create conditions for future teachers aimed at revealing and developing abilities, their positive self-realization and self-improvement, which is based on the definition of goals, content, organization and means of scientific and creative activity, as well as the nature of interaction with the surrounding environment. Students are offered the latest advances in the humanities, as well as in social, educational, natural, technical and artistic studies.

Based on the analysis of the literature research, the relevance of the chosen topic of the article has been proven and the experience of leisure organizations of Commission National Education Pedagogical University in Krakow has been summarized. The main areas of club work are described in detail, namely: student self-government, the main principle of which is comprehensive support and activation of student youth; an independent association of university students, which organizes the social and cultural life of students of higher education; scientific circles, the work of which is aimed at developing, supporting, stimulating and expanding the scientific potential of students; academic sports association

of a pedagogical university with a variety of sections, which unites sports fans; innovative projects and creative and artistic collectives. The content and forms of extracurricular student associations are defined. Special attention is paid to organizational issues, planning leisure activities of Polish students of a pedagogical educational institution. It was concluded that the future teacher's membership in any student association allows to expand the knowledge acquired during studies, gain new experience, improve leadership qualities, acquire professional competencies that contribute to becoming a competitive specialist and a harmonious personality.

Key words: student leisure time, scientific circles, interest clubs, volunteering.

Постановка проблеми. Як відомо, студентське життя трансформується відповідно сучасним викликам, які спричинили соціальні та культурні зміни, а саме дистанційна освіта, інноваційні підходи, цифрові технології, найбільше вплинули на повсякденне життя сучасних студентів. Ці зміни принесли здобувачам вищої освіти певну самостійність і усвідомлення можливості вирішувати, як проводити свій вільний час. Для педагогічних навчальних закладів важливим є відповідна інфраструктура, соціальна інтеграція, кращі академічні досягнення, психологічне благополуччя працівників, працевлаштування студентів і в той же час більша ідентифікація з університетом, що важливо з точки зору стратегії затребуваного навчального закладу.

Сучасний світ постійно змінюється в культурному, соціальному, політичному, економічному значенні та паралельно до цих перетворень змінюється студентська молодь разом зі своїми прагненнями, потребами, інтересами та очікуваннями. Як наслідок, змінюються і розширюються зміст і напрями студентського дозвілля. В енциклопедії сучасної України дозвілля визначається як сукупність видів діяльності (занять), які здійснюються у вільний час для задоволення певних фізичних, інтелектуальних, соціальних і культурних потреб (Енциклопедія сучасної України).

У підготовці педагогічних фахівців до викладацької практики важливим є період навчання у закладі вищої освіти, де започатковуються теоретичні та методичні засади готовності майбутнього спеціаліста до професійної творчої діяльності у навчальному закладі. Показниками творчого потенціалу особистості викладача є гуманістична спрямованість, компетентність, цілеспрямованість, гнучкість, креативність, ініціативність, педагогічна інтуїція, почуття гумору тощо. У зв'язку з цим виникає необхідність всебічної підготовки студентської молоді педагогічних університетів до викладацької творчості.

Аналіз досліджень. Питання організації дозвілля студентів в освітньому середовищі є важливим предметом інтересу багатьох дослідників, у т. ч. філософів, педагогів, психологів, соціологів. Теоретичні питання дозвілля у своїх працях висвітлювали українські науковці, такі як

Н. Бабенко, В. В. Бочелюк, В. Й. Бочелюк, О. Ковтун, М. Култаєва, В. Піча, О. Семашко, В. Подкопаєв, Н. Цимбалюк та ін. Проблему організації студентського дозвілля в Україні досліджували А. О. Денисенко, О. А. Мкртчян, С. А. Білецька, А. В. Ковтун, Н. В. Яременко. Структуру дозвілля польських студентів та способи його використання проаналізували польські дослідники Тадеуш Вальдемар Герат, Данута Мілашевич, Анна Нізіол, Крістіна Янда. Визначаючи напрямки розвитку національних освітніх систем європейських держав, європейський простір вищої освіти привертає увагу українських дослідників з питань реалізації цілей, принципів, впровадження інструментів, а також необхідності їхнього обліку при модернізації Національної освітньої системи. Українські та зарубіжні наукові дослідники сходяться на думці, що реформи в освіті неможливі без участі вчителів як основних суб'єктів педагогічного процесу. Від їхньої професійної підготовки, якості професійної діяльності, конкурентоспроможності багато в чому залежить успіх перетворень у всій системі освіти. Вищезазначене зумовило актуальність і доцільність даного дослідження.

Мета статті – охарактеризувати напрями діяльності дозвіллевих організацій педагогічного університету імені Комісії національної освіти у Кракові.

Виклад основного матеріалу. Навчання в педагогічному університеті Республіки Польща дає можливість студентам не тільки навчатися за фахом, а й знайти коло однодумців, щоб проводити час з користю та відбутися як різнобічно розвинена особистість. Для набуття нових компетенцій, студенти використовують свій вільний час, добровільно відвідуючи клуби чи гуртки за інтересами, які працюють в різних напрямках: науково-дослідних, спортивних, соціальних, туристичних і культурних.

Творчі гуртки, наукові конференції, виставки, ярмарки, фестивалі, культурні події – далеко не весь перелік місць, де майбутні вчителі можуть провести час не лише цікаво, а й максимально ефективно. Головне – проявляти активність, і тоді для студента знайдеться можливість для пізнавального проведення часу, напрацювання корис-

них навичок і компетенцій, що сприяють становленню як конкурентоспроможного професіонала і як гармонійної особистості.

Важливим осередком студентської молоді в педагогічному університеті ім. Комісії народної освіти у Кракові є студентське самоврядування, діяльність якого впливає на правові, соціальні та матеріальні аспекти, на процес і вимір навчання, інтегруючи студентів шляхом організації різноманітних культурних і спортивних заходів, представляючи університети та студентів на університетському, національному та міжнародному форумі.

Відстоює права студентів, організовує громадське та культурне життя студентської спільноти, що готує молодь до активної та свідомої участі серед громадян польської країни, незалежна асоціація студентів педагогічного університету. Це організація студентів і для студентів, тому кожен може знайти щось для себе, а саме: урізноманітнити своє студентське життя, самореалізуватися, отримати життєвий досвід, зустрітися з цікавими людьми. Спілка організовує туристичні заходи (наприклад, Ралі Незалежності, поїздки до Парижа чи Берліна), культурні та соціальні проекти (наприклад, «Вампіріада», «Веселий трамвай»), а також численні тренінги на різні заходи (Organizacje studenckie).

Серед різноманітних видів діяльності студентів педагогічного університету важливе місце займає студентський науковий рух. Практично за всіма напрямками працюють наукові гуртки. Їх членами, як правило, є кращі студенти, які завдяки участі в цій формі діяльності розширюють свої знання, набувають досвіду наукової та організаційної роботи, встановлюють багато цінних контактів у країні та за кордоном. Робота науково-дослідних гуртків спрямована на розвиток, підтримку, стимулювання та розширення наукового потенціалу студентів, формування у них навичок науково-дослідної діяльності у вільний від навчання час. Бажаючи розширити свої пізнавальні можливості, задовольнити інтереси у певній галузі знань, студенти займаються науковими дослідженнями на добровільних засадах. Так, в Інституті польської філології, на кафедрі медіа та культурних досліджень був створений студентський науковий гурток «COOLTurozniczego», діяльність якого направлена на організацію конференцій та наукових дебатів, зустрічі з авторами, кінопокази, інтеграційні поїздки для розширення медіа та культурних знань серед здобувачів. Питання польської мови та літератури досліджують у студентському науковому гуртку полоністів. Проводять ландшафтний аналіз, створюють навчально-методичні

посібники для шкіл, розвивають навички в галузі геоінформаційних систем учасники студентського наукового гуртка географів. Серед вихованців студентського наукового гуртка історико-архівного інституту педагогічного університету можна знайти справжніх ентузіастів різних епох, які організують поїздки, конференції, дебати, тематичні зустрічі, сприяючи саморозвитку, отриманню нових навичок, відкриттю горизонтів і нових перспектив. Студентів університету, які цікавляться новими технологіями, анімацією, музикою в іграх чи фільмах, 3D-моделюванням, програмуванням запрошує науковий гурток інформатиків. Поглибленням математичних знань, популяризацією математики серед студентів та школярів займаються учасники математичного гуртка. На кафедрі безпеки та громадянської освіти створено студентський гурток з безпеки, діяльність якого охоплює питання у сфері широкого розуміння безпеки, освіти для безпеки та громадянської освіти: наукові публікації в рецензованих виданнях; організація циклу студентсько-докторських наукових конференцій «Обличчя безпеки»; організація он-лайн конференцій; участь в оглядах наукових гуртків педагогічного університету; майстер-класи з надання першої медичної допомоги дітям; відвідування Міжнародної виставки оборонної промисловості; проведення вступного курсу аварійно-рятувального маневру та багато іншого. Художньо-науковий гурток «Сценічна виразність» проводить роботу над студентським акторським практикумом (вправи з дикції, інтонації, правильної і усвідомленої вимови), розвиває голосові здібності (дихальні та артикуляційні вправи), організовує концерти, вистави, створює музичне оформлення конференцій. В складі Інституту права, адміністрації та економіки діє дослідницька група майбутніх юристів «Follow» для перевірки знань кримінального та кримінально-процесуального кодексів. Науковий гурток германістів об'єднує студентів німецької філології, які хочуть розвивати свої наукові інтереси та мовні навички, а також набути організаційних, дидактичних та перекладацьких компетенцій. Головними завданнями студентського наукового гуртка міжкультурного діалогу є розвиток міжкультурної компетентності, пізнання інших та спілкування з ними. Різнобічною та креативною є діяльність гуртка спеціальної педагогіки, досягненнями якого є: редагування та видання студентського журналу «Zeszyty Naukowe Pedagogiki Specjalnej»; зустрічі з учнями спеціальних шкіл у Кракові, спрямовані на інтеграцію молоді з особливими освітніми потребами; організація

волонтерства в різних навчальних та виховних закладах, співпраця з фондами. Не менш цікавою та корисною у своїй галузі є практика наукового гуртка підтримки людей з аутизмом, цілями якого є: розширення знань учасників з предмету; виконання дослідницьких проєктів; удосконалення практичних навичок роботи з людьми з розладами аутистичного спектру; отримання досвіду через волонтерство. Багато творчих можливостей для особистого розвитку та різноманітні культурні розваги гарантує діяльність дослідницького гуртка PROTOTYP та групи графічних дизайнерів, метою яких є інтегрування дизайнерського середовища й розвиток інтересів, пов'язаних з дизайном у широкому розумінні. В інституті біології працює науковий гурток натуралістів «Біосфера», члени якого беруть активну участь у реалізації наукових проєктів, отримуючи цінний лабораторний досвід, а також у підготовці, організації та проведенні заходів, спрямованих на пропаганду та популяризацію екологічних та природничих знань серед дітей та молоді, таких як Фестиваль науки, Ніч науковців, тематичні майстер-класи та лекції. Цікавим та неординарним є студентсько-докторантське наукове об'єднання «Цифрова освіта студентів і викладачів» (Studentencko-Doktoranckie Koło Naukowe «Studentencko-Nauczycielska Edukacja Cyfrowa»), яке створює та поширює креативні рішення для мовної освіти за допомогою технологій, об'єднуючи студентів, випускників, активних викладачів та спеціалістів у галузі методики та цифрового викладання іноземної мови (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie). Це далеко не повний список студентських наукових гуртків Педагогічного університету ім. Комісії народної освіти в Кракові.

Науковий гурток – одна з основних форм, що стосується наукової роботи здобувачів, яка відбувається поза навчальним процесом. Важливим моментом, який приваблює майбутніх учителів до участі в наукових гуртках є пізнавальний аспект. Наповненість змісту і форми роботи проявляє себе повною мірою, коли не лише відбувається релаксація, емоційна розрядка, але й студенти пізнають щось нове, поповнюють свій інтелектуальний багаж, збагачують досвід, задовольняють допитливість.

Серед розмаїття студентського дозвілля можна виділити інноваційний проєкт Live.UP, ідея створення якого належить студентам. На каналі Live.UP учасники спілкуються з представниками академічної спільноти. До участі в цьому проєкті запрошують експертів з різних галузей, науково-педагогічних працівників, студентів та випускни-

ків. Канал також містить інформацію про наукові та культурні події, які відбуваються у Кракові та Малопольщі. Проведення цікавих інтерв'ю, запис подкастів, радіомовлення, робота з камерою чи монтаж аудіо та відео – це ті напрямки діяльності гуртка, з якими стикаються учасники проєкту (LIVE.UP на kanale YouTube). Поряд з каналом Live.UP культурну діяльність активно розвивають змішаний хор педагогічного університету Educatus та симфонічний оркестр. Колективи беруть участь в університетських та міських заходах.

Участь здобувачів вищої освіти у дозвіллевих гуртках, на наш погляд, це не абсолютно безкорислива діяльність, бо вона в майбутньому може принести вигоду. Набуття навичок не за фахом (заняття певними видами спорту, участь у аматорському музичному колективі, відвідування наукового гуртка з іншої галузі) може розширити компетенції, бо професія вчителя зобов'язує бути всебічно розвиненою особистістю. Як зазначили у своєму дослідженні А. Денисенко, О. Мкртічян та інші «...сучасному вчителю для продуктивного виконання професійних обов'язків необхідна розвинена здатність до самовдосконалення, потреба у творчій діяльності, самовизначенні, самоосвіті, конкурентоспроможності» (Денисенко А. О., Мкртічян О. А., Білецька С. А., Ковтун А. В., 2020: 68).

Багатоманітність студентського життя знаходить своє відображення на сторінках журналу студентського самоврядування університету – «Studens Scribit». Редакційна команда залучає всіх здобувачів освіти, які хочуть поділитися своєю роботою зі світом, розповсюджуючи інформацію про свій університет, дбаючи про презентацію мистецьких та наукових досягнень майбутніх учителів та їх активізацію. Подаючи будь-яку інформацію в журнал (оповідання, вірші, колонки, рецензії, фото), натомість студент отримує низку переваг: додаткові бали до стипендії; безкоштовні можливості спробувати себе; можливість розповсюдження роботи; сертифікат, який може стати цінним доповненням до резюме. Всі ці заходи сприяють саморозвитку майбутніх фахівців та відкривають нові перспективи й можливості для творчого проведення часу. Розвиваючи гурткові інтереси студентської молоді, одночасно підтримується процес навчання.

Окремої уваги заслуговує академічна спортивна асоціація педагогічного університету, найважливішими завданнями якої є: розвиток фізичної культури, пропаганда здорового способу життя, виховання молоді в атмосфері спорту та рухової активності. Клуб об'єднує спортсменів,

які представляють університет у різних видах спорту, а також тих, хто хоче активно проводити час. Кожен може знайти секцію для себе і розвиватися під керівництвом тренера. Різноманітність і багатомірність занять для всіх бажаючих дозволяють учасникам не тільки покращити свою фізичну підготовку, але й заохотити підвищення інтересу до фізичної активності. Бадмінтон, баскетбол, легка атлетика, футбол, волейбол, теніс, веслування на велоергометрі, пауерліфтинг, дзюдо, спортивне скелелазіння, настільний теніс, змагання на гірському велосипеді та верхова їзда – все це та багато іншого пропонує асоціація. Спортивні гуртки – важливі, значні соціальні ланки, які входять у галузь сучасної фізичної культури та мають великий виховний потенціал. У педагогіці вони розглядаються як організації для вирішення суспільних завдань, засіб для досягнення цілей. Спортивне дозвілля та фізкультурно-оздоровча діяльність є однією з найважливіших складових фізичного виховання (Akademicki Związek Sportowy Uniwersytetu Pedagogicznego).

Ще одним важливим напрямом дозвілєвої діяльності у Краківському педагогічному університеті є студентське волонтерство AGAPE, продиктоване системою цінностей, зокрема бажанням безкорисливо допомагати іншим. Найважливішими компетенціями, якими повинен володіти волонтер, є соціальні компетенції: потрібно мати добре серце та добру волю, відкритість і комунікабельність. Волонтерська спілка надає підтримку в різних сферах, а саме в екологічному, політичному, соціальному захисті інтересів громадянського суспільства, співпрацюючи з організаціями, фондами, асоціаціями та іншими

установами у галузі поширення ідеології волонтерства. Студенти беруть участь у проведенні наукової та дослідницької діяльності, у тому числі: організація тренінгів та семінарів для волонтерів; участь в конференціях, дослідницьких проєктах; проведення стажування; будь-яка інша діяльність, спрямована на розширення знань, розвиток інтересів та отримання кваліфікації у сфері громадської діяльності (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie).

У сучасний період на етапі російсько-української війни педагогічний університет прийняв на себе функцію волонтера. Кожен студент з України, який тікає від війни і потребує підтримки в Польщі, може отримати психолого-педагогічну допомогу в стінах навчального закладу.

Висновки. Отже, у роботі визначено, що асоціація, клуб, секція, студентський гурток за інтересами – це місця, які об'єднують студентів, любителів та ентузіастів. Приналежність до будь-якої дозвілєвої організації дозволяє розширити знання, отримати під час навчання, здобути новий досвід, підвищити якості лідерства, а також провести багато незабутніх моментів і знайти нових друзів. Дозвілля приваблює студентську молодь не регламентованістю і добровільністю вибору його різних форм, емоційною забарвленістю, досягненням нових звершень, можливістю поєднувати фізичну та інтелектуальну, творчу і споглядальну, виробничу й ігрову діяльності. Позанавчальний час – це лише та частина повсякденного життя, коли можна ефективно задовольнити потребу в самовизначенні та отримати різноманітні компетенції для професійного самовдосконалення майбутнього вчителя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко О. О. Організаційно-педагогічні засади діяльності університетських осередків культури в Польщі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Суми, 2012. 20 с.
2. Денисенко А. О., Мкртічян О. А., Білецька С. А., Ковтун А. В. Педагогіка дозвілля – запорука формування професійних компетентностей. *Новий колегіум*. Харків, 2020. № 2. С. 66–71. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/4013>
3. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=20509 (дата звернення: 19.11.2022).
4. Akademicki Związek Sportowy Uniwersytetu Pedagogicznego. URL: <https://samorząd.up.krakow.pl/organizacje/> (дата звернення: 21.11.2022).
5. Banach, M., Gierat, T. W. *Formy spędzania czasu wolnego* Redakcja naukowa Wydanie drugie, poprawione, uzupełnione Kraków, 2013. 292 p. URL: https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/16847/czas_wolny_book.pdf?sequence
6. LIVE.UP na kanale YouTube. URL: <https://www.up.krakow.pl/student/aktualnosci-dla-studentow/4396-live-up-na-kanale-youtube> (дата звернення: 22.11.2022).
7. Organizacje studenckie. URL: <https://samorząd.up.krakow.pl/organizacje/> (дата звернення: 24.11.2022).
8. Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie. URL: <https://www.up.krakow.pl/student/kola-naukowe> (дата звернення: 28.11.2022).

REFERENCES

1. Bondarenko, O. O. (2011). Orhanizatsiino-pedahohichni zasady diialnosti universytetskykh oseredkiv kultury v Polshchi. [Organizational and pedagogical principles of university cultural centers in Poland]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Sumy, 20 p. [in Ukrainian].
2. Denysenko, A. O., Mkrtychian, O. A., Biletska, S. A., Kovtun, A. V. (2020). Pedahohika dozvillia – zaporuka formuvannia profesiinykh kompetentnosti. [Leisure pedagogy is the key to the formation of professional competences]. *Novyi kolehium. [New collegium]*. № 2. P. 66–71. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/4013> [in Ukrainian].
3. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=20509 [in Ukrainian].
4. Akademicki Związek Sportowy Uniwersytetu Pedagogicznego. [Academic Sporting Connection of Pedagogical University]. URL : <https://samorzad.up.krakow.pl/organizacje/> [in Polish].
5. Banach, M., Gierat, T. W. (2013). *Formy spędzania czasu wolnego*. [Forms of spending free time]. Wydanie drugie. Kraków, 292 p. URL: https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/16847/czas_wolny_book.pdf?sequence [in Polish].
6. LIVE.UP na kanale YouTube. [LIVE.UP on the channel of YouTube]. URL : <https://www.up.krakow.pl/student/aktualnosci-of-dla-studentow/of-4396-live-up-na-kanale-youtube> [in Polish].
7. Organizacje studenckie. [Student organizations]. URL: <https://samorzad.up.krakow.pl/organizacje/> [in Polish].
8. Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie. [KEN Pedagogical University in Krakow]. URL: <https://www.up.krakow.pl/student/kola-naukowe> [in Polish].